

Людмила Іванівна БАЙДАК,

старший викладач кафедри іноземних мов

Сумського національного аграрного університету

МОТИВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ РІЗНИМ ВИДАМ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасні методики викладання іноземної мови передбачають максимальне наближення умов навчального процесу до умов повсякденної комунікації. У пошуках шляхів удосконалення, раціоналізації, підвищення ефективності навчання іноземній мові все частіше береться до уваги той факт, що усі види мовленнєвої діяльності (МД) у реальних умовах життя людини тісно взаємопов'язані, а отже навчання різним видам мовленнєвої діяльності має бути інтегрованим.

Наявність мотивованого переходу від одного виду мовленнєвої діяльності до іншого на кожному етапі процесу навчання іноземній мові у вищій є важливим аспектом загальної проблеми їх взаємодії. Сила мотиву в цьому випадку може виявитися на стільки ж вагомим чинником, як і раціональний розподіл навчального часу, відведеного на формування кожного виду МД. Оволодіння видами МД в їх взаємодії робить процес навчання іноземній мові цікавішим та більш мотивованим для студентів, що сприяє його ефективності. Все це особливо важливо враховувати при викладанні іноземної мови в нелінгвістичних ВНЗ, де пріоритетом для студентів є оволодіння майбутнім фахом, тож обсяг часу, відведений на дисципліну «Іноземна мова», зовсім незначний.

Розглянемо деякі умови формування у студентів мотивів оволодіння іноземною мовою та можливі шляхи їх методичної реалізації.

1) Взаємозв'язок між різними видами МД повинен бути природним протягом усього курсу навчання. Ця умова має вагоме значення для мотиваційної взаємодії між видами МД. Важливо не лише сформувати у студента загальний мотив, тобто чітке усвідомлення потреби опанування кожним видом МД, але й забезпечити стабільність цього мотиву шляхом

побудови методичних систем, де б комплексне оволодіння усіма видами МД відбувалося в їх природному, а отже і цілком мотивованому взаємозв'язку протягом усього курсу вивчення іноземної мови. Взаємозв'язок можна вважати природним, якщо він за своїми істотними психологічними характеристиками відповідає процесам реального мовного спілкування [1]. Реалізуючи такий підхід до навчання, слід дотримуватися відповідності видів МД їх основному комунікативному призначенню. Для рецептивних видів це - добування необхідної інформації, для продуктивних - її виклад. З огляду на мотиваційний аспект важливо також зазначити, що природна взаємодія видів МД сприяє ефективності процесу навчання, забезпечуючи злиття трьох основних ланок педагогічного процесу – введення матеріалу (через аудіювання та читання), тренування та контроль (через мовлення, аудіювання, читання та письмо).

2) Мотивованим має також бути перехід від одного виду МД до іншого у процесі навчання. Для виконання цієї умови на початковому етапі навчання необхідно логічно і тематично об'єднати навчальні дії студента, пов'язані з оволодінням різними видами МД, подібно до того, як це відбувається у ситуаціях природного спілкування. Такий перехід може відбуватися через організацію навчальних дій, які визначають вмотивованість переходу. Злиття трьох основних ланок педагогічного процесу є в цьому випадку чинником, який забезпечує такий вмотивований перехід.

3) Процес оволодіння видами МД повинен бути максимально наближений до основної навчальної діяльності студентів. Дотримання цієї умови сприяє розвитку інтересу студентів до вивчення іноземної мови. Вони вже з перших занять починають усвідомлювати, що у вищій школі процес оволодіння іноземною мовою є частиною фахової підготовки. Для реалізації цієї умови важливо з самого початку організовувати навчальний процес таким чином, щоб види МД ставали для студента засобом вилучення і викладу важливої професійної інформації [2]. Виконання цієї умови є необхідним, оскільки фахова спрямованість навчання є програмною вимогою для нелінгвістичних напрямів підготовки у вищих навчальних закладах, і методично виправданим. Поглиблення такої спрямованості містить в собі значні потенційні можливості

успішного вирішення проблеми вмотивованості вивчення іноземних мов у нелінгвістичних ВНЗ.

Для максимального зближення процесу оволодіння видами МД з основною діяльністю студентів можна залучати такі засоби:

1) використання логіко-мовних особливостей спеціального матеріалу;

Використання таких особливостей літератури за напрямком підготовки у викладанні іноземної мови дозволяє будувати цікаві та змістовні форми навчальної роботи, в яких різні види МД виступають в їх природній взаємодії [2].

2) перенесення деяких істотних психологічних особливостей основної навчальної діяльності студентів на процеси оволодіння видами мовленнєвої діяльності.

Питання про спільність процесів засвоєння іноземної мови і системи наукових понять було ґрунтовно вивчене Л.Г.Виготським і отримало подальшу розробку в психології. Реалізація такого підходу передбачає значну активізацію інтелектуальної діяльності студента в процесі оволодіння іноземною мовою і одночасно сприяє підвищенню інтересу студента до цього процесу.

Отже, маючи таку спрямованість навчальної діяльності види МД (читання, говоріння, аудіювання та письмо) виступають у їх природній та цілком вмотивованій взаємодії.

Список бібліографічних посилань:

1. Васильева М.М. Условия формирования мотивации при изучении иностранного языка // Психологические основы обучения неродному языку. М.: Моск. психол.-социальный ин-т, 2003. С. 306–330.
2. Каргина Е.М. Мотивационное влияние обучения различным видам иноязычной речевой деятельности в их взаимосвязи // Современные научные исследования и инновации. 2015. № 3 [Электронный ресурс]. URL: <http://web.snauka.ru/issues/2015/03/48549>